Ner 239 i 240.

DZIENNIK RZĄDOWY WIELKIEGO KSIĘSTWA KRAKOWSKIEGO.

W Krakowie dnia 26 Listopada 1852 r.

PATENT CESARSKI [627]

z dnia 31 Lipca 1852.

statut o rezerwie ogłaszający.

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożéj łaski Cesarz Austryjacki; Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu, Bryksenu; Margrabia górnéj i dolnéj Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryjestu, Kattary i na Marchii windyjskiéj; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Zważywszy, iż instytut landwerów w jednéj tylko części państwa Naszego istniejący, nie odpowiada obowiązkowi obrony, równomiernie do

ludności wszystkich krajów koronnych odnoszącemu się, a mając na celu z szczędzeniem finansów w razie wojny lub nadzwyczajnych wypadków prędko na stan wojenny uzupełnić wojska Nasze ludźmi w broni wyćwiczonymi,— Po wysłuchaniu Naszych Ministrów i zasiągnieniu zdania Naszéj Rady państwa, stanowimy, co następuje:

Po pierwsze. Zaprowadza się w Naszém wojsku rezerwa, podług załączonego statutu urządzić się mająca, wszystkie kraje koronne, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, obejmująca.

Po drugie. Instytut landwerów, gdzie takowy istnieje, zupełnie znosi się wraz ze wszystkiemi doń odnoszącemi się ustawami i rozporządzeniami, od chwili, jak tylko rezerwa zaprowadzoną zostanie.

Mój Minister wojny, w porozumieniu z Moim Ministrem spraw wewnętrznych, mają sobie polecone wykonanie rozporządzeń niniejszych i wydanie oraz instrukcyj, w téj mierze potrzebnych.

Dano w Schässburgu, jako miejscu Naszego obecnego pobytu, dnia trzydziestego piérwszego Lipca, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym drugim, panowania Naszego roku czwartym.

FRANCISZEK JÓZEF (L. S.)

Hr. **Buol** m. p. **Bach** m. p. **Csorich** m. p.

Z Najwyższego rozkazu

Ransonnet m. p.

STATUT O REZERWIE.

§. 1.

Każdy żołniérz, należący do stanu obowiązkowego c. k. armii i do związku państwa monarchii austryjackiéj, bez różnicy broni i nazwiska wojska lub branszy, winien będzie, po odbytéj ośmioletniéj, albo za karę mu wyznaczonéj służbie dłuższéj, pełnić jeszcze przez dwa lata obowiązek rezerwowy.

Zobowiązanie to, dotyczy także i żandarmeryi krajowéj, korpusu straży policyjnéj wojskowéj, korpusu majtków i rzemieślników okrętowych.

Co się tyczy Pogranicza wojskowego, nie zmienia się niniejszem tameczny obowiązek do obrony, w ustawie zasadniczéj z dnia 7 Maja 1850 *) r. określony.

§. 2.

Rezerwowy obowiązek ten, na tém zależy, iż żołnierstwo rezerwowe, w czasie zwyczajnych stósunków, do domu rozpuszczone, w razie wojny lub wypadków nadzwyczajnych, na ciąg stósunków tych, stawić się będzie winno do czynnéj służby za nastąpioném zawołaniem.

§. 3.

Lata w służbie czynnéj, nad czas obowiązkowy dobrowolnie i domniemalnie odbyte, poczytane będą na rachunek obowiązku rezerwowego.

§. 4.

Żołniérze wysłużeni, jako ochotnicy reangażowani, nie podlegają już więcéj, po odbytéj na nowo objętéj służbie, obowiązkowi rezerwowemu.

Równie téż nie podlegają obowiązkowi rezerwowemu także i ci, którzy do dnia obwieszczenia ustawy niniejszéj, ze stanu cywilnego do służby za beneficyjami ochotnika wstąpili.

Przeciwnie zaś, podlegają, po odbytéj służbie obowiązkowi rezerwowemu ci, którzy po obwieszczeniu ustawy niniejszéj, albo za beneficyjami ochotnika, albo bez takowych służbę objęli.

§. 5.

Ci, którzy aż do dnia publikacyi ustawy niniejszéj taxę uwolnienia złożyli, niemniéj, którzy ją następnie złożą, nie ulegają obowiązkowi rezerwowemu.

§. 6.

Po spełnieniu obowiązku rezerwowego, bądź w saméj rezerwie, bądź

*) W Dzienniku praw państwa z roku 1850 część LXXVII. Nro 243.

też w służbie czynnéj, ustaje już dla żołniérza rezerwowego wszelki nadal obowiązek obrony.

§. 7.

Istniejące w Tyrolu i Vorarlbergu postanowienia osobne, obrony kraju i rzeczy stanu strzelniczego dotyczące, nie są niniejszem naruszone.

§. 8.

W powszechności, każdy żołniérz wcielony będzie do rezerwy tego korpusu, w którym służbę swą ukończył był.

§. 9.

Wcielenie do rezerwy, odbywać się winno z reguły, bez oczekiwania rozporządzenia osobnego, z końcem Grudnia tego roku, w którym żołniérz czas służby swéj ukończył.

§. 10.

Co się tyczy sposobu wykonania postanowień w statucie niniejszym zawartych, mianowicie przygotowania wcielenia do rezerwy, z końcem Grudnia każdego roku przeprowadzić się majacego, tudzież wystawienia kart rezerwowych i wydawania ich żołnierstwu, utrzymywania w ewidencyi ludzi do rezerwy wcielonych, nareszcie postępowania, jakie w tym względzie zachować winny korpusy wojskowe i bransze, komendy składów i powiatów werbunkowych, równie też władze polityczne i gminy, wydanym będzie przez Ministra wojny w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych, osobny przepis instrukcyjny.

§. 11.

Żołnierstwo rezerwowe, ulega w sprawach karnych sądownictwu wojskowemu, w sprawach zaś cywilnych po za okresem czasu pełnienia służby czynnéj leżących, sądom cywilnym.

Do wydania żołniérzowi rezerwowemu majątku, złożonego dla nie-

go w sądach cywilnych, tudzież do zawarcia małżeństwa, potrzebném jest wymagane, pod zagrożeniem skutków prawnych, zezwolenie téj władzy wojskowéj, któraby mu takowe udzielić miała, gdyby w służbie czynnéj zostawał.

Książki wędrownicze i paszporta podróżowe dla żołniérzy rezerwowych, muszą dla ewidencyi wprzód w komendzie powiatu werbunkowego być zanotowane, co téż, że się tak stało, w nich potwierdzić należy.

§. 12.

Żołniérzowi rezerwowemu wolno wstąpić do służby czynnéj, jeżeli zupełnie do służby polowéj zdolnym jest.

Żołniérz rezerwowy, dobrowolnie do służby wstępujący, będzie jednak winien pozostać w służbie czynnéj przez cały ciąg reszty jeszcze czasu obowiązku swego rezerwowego.

§. 13.

Żołniérz rezerwowy, może się dać każdego czasu jako ochotnik zareangażować; w takim razie wolny ma wybór korpusu wojskowego, skoro tylko zdolnym jest do niego, wedle istniejących w téj mierze przepisów.

§. 14.

W razie choroby, każdy żołniérz rezerwowy, ma prawo do pielęgnowania się w szpitalu wojskowym.

§. 15.

Jeżeli żołniérz rezerwowy, pełniąc służbę czynną, i z powodu téjże stał się realinwalidem, wówczas, podobnie jak każdy żołniérz inny, prawo ma do zaopatrzenia wojskowego.

Przeciwnie zaś niedołężności, którym żołniérz rezerwowy popadł, nie będąc w stanie czynnym służby, nie dają prawa do zaopatrzenia

wojskowego, nawet choćby pielęgnowanym był w szpitalu wojskowym.

§. 16.

Regularne ćwiczenia w broni, nie mają miejsca u żołniérstwa rezerwowego, w służbie czynnéj nie znajdującego się.

§. 17.

Rezerwa zawołaną będzie do służby czynnéj przez Najjaśniejszego Cesarza, albo całkiem albo w części, w obrębie albo wszystkich albo pojedynczych tylko krajów koronnych. W takim tedy razie, za Najwyższym rozkazem Najjaśniejszego Pana, wyda Ministeryum wojny, w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych, każde w należytym zakresie swym, zarządzenia jak najspieszniejsze.

§. 18.

Jeżeli zwołanie rezerwy zarządzoném zostanie, wówczas winny władze, wedle instrukcyi ku temu powołane, ogłosić miejsce, gdzie, i dzień, na którym się żołniérstwo stawić ma ze swemi kartami rezerwowemi.

§. 19.

Przełożeni gmin, obowiązani są zawezwać przed się dotyczących zołniérzy rezerwowych, i im, w obecności dwóch świadków, oznajmić, na którym dniu, i w którém miejscu się takowi stawić muszą; a najwłaściwszym onychże obowiązkiem jest, w razie potrzeby z spółdziałaniem żandarmeryi krajowéj, czuwać nad tem, aby żołniérstwo zwołane, wstąpiło w szeregi w terminie wyznaczonym.

Wszelkie trudności, przeciwne wstąpieniu zwołanego żołniérstwa rezerwowego, oznajmione być winny przez przełożonych gminnych władzom powiatowym, przez te władze, z załączeniem dowodów, jakieby może przedłożono, władzom obwodowym, przez które znowu natychmiast

zakomunikowane zostaną komendantom powiatów werbunkowych, które je do dalszéj wiadomości podadzą korpusom wojskowym.

Władze powiatowe i obwodowe, winny zresztą bezzwłocznie zarządzić wszelkie środki, które z stanowiska swego za stósowne uznają do uchylenia trudności.

Jeżeli po przywróceniu zwyczajnych stósunków, żołniérstwo rezerwowe nazad do domu rozpuszczoném zostanie, wówczas zaopatrzoném być winno paszportami urlopowemi.

§. 20.

Żołniérz rezerwowy, który przez winę własną zaniedba terminu stawienia się, urzędownie mu do wiadomości podanego, ukarany będzie w miarę zachodzących okoliczności w drodze dyscyplinarnéj; przy szarżach zaś, okoliczność ta uważaną być winna za obciążającą.

Jeżeli zaś zaniedbanie to trwa dłużéj nad tygodni sześć, wówczas za dezertera będzie uważany i jako taki ukarany, skoro zostanie schwytanym albo dobrowolnie się zgłosi, wyjąwszy, gdyby był w stanie niestawiennictwo swe zupełnie usprawiedliwić.

§. 21.

Wstępujące żołniérstwo rezerwowe, natychmiast przez lékarza będzie zrewidowane i do téj służby wklassyfikowane, do któréj wedle fizycznego usposobienia swego jest zdolne.

Jeżeli żołniérz rezerwowy do służby zdolnym się ukazał, wówczas nastąpić winna w powszechności prezentacya jego do tego korpusu wojskowego do którego rezerwy należy.

§. 22.

W razie potrzeby, może każda część rezerwy, przy własnym korpusie swym mniéj potrzebna, do innego korpusu być przydzieloną do użycia, ile możności dawniejszéj służbie podobnego.

Celem takowego atoliż rezerwy użycia, otrzymują dotyczące władze wojskowe, zawsze osobne w téj mierze nakazy.

§. 23.

Żołniérz rezerwowy, w skutek zawołania wstępujący, prezentowany będzie w téj saméj szarży, którą przy przejściu do rezerwy posiadał, i pobiera téż od dnia prezentacyi należytość odpowiednią.

Zamieszczenie szarż, w ten sposób może nad liczbę wypadających, wedle przepisu uskutecznioném być ma.

Żołniérz rezerwowy, dobrowolnie do służby czynnéj wstępujący, jeżeli posiada szarżę, dla któréj nie ma placu otwartego, pozostanie aż do zamieszczenia możliwego, w należytości żołniérza prostego.

§. 24.

W czasie pokoju, z końcem Grudnia każdego roku i bez oczekiwania w tym względzie specyalnego zarządzenia jakiego, należy z abszytem rozpuścić i w ubytek zaciągnąć nietylko żołniérstwo w rezerwie, lecz téż i w służbie czynnéj zostające, do rozpuszczenia prawo mające.

§. 25.

Wyjątkowe wypuszczenie ze służby żołniérza rezerwowego, wprzód nim odbył obowiązek rezerwowy, zawisło od tych samych warunków i przepisów, co i wypuszczenie żołniérza w rzeczywistém pełnieniu służby zostającego.

§. 26.

Podczas wojny, nie ma miejsca ani przeniesienie do rezerwy, ani też rozpuszczenie z téj lub z służby czynnéj.

Jeżeliby przeniesienie regularne do rezerwy i rozpuszczenie żołnierstwa, mającego prawo żądania rozpuszczenia, wstrzymaném, lub wstrzymanie to po przywróceniu normalnego stanu stósunków zniesioném być miało, wtedy wydaném będzie osobne w téj mierze rozporządzenie.